GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

KWARTAALBERICHT 1e KWARTAAL 2024

25 april 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding **3**

2. Ontwikkelingen en resultaten **3**

2.1 Eerste Groene Metropoolcafé in Den Haag 3
2.2 Regiocongres weer groot succes 3
2.3 Subsidieregeling Regio Deal Arnhem-Nijmegen opengesteld 3
2.4 Helaas meer verkeersongevallen in de regio 4
2.5 Realisatie groen-blauw raamwerk stapje dichterbij 4
2.6 Jaarstukken en regionale agenda 2025-2028 naar gemeenteraden 5

3. Resultaten per opgave **5**

3.1 Verbonden regio 5
3.2 Productieve regio 7
3.3 Circulaire regio 8
3.4 Ontspannen regio 10
3.5 Groene groeiregio 10

4. Tot slot **12**

1. Inleiding

Dit is het eerste kwartaalbericht van 2024 over de uitvoering van de regionale agenda 2023-2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). We beginnen met de meest in het oog springende ontwikkelingen om vervolgens per opgave verslag te doen van het vierde kwartaal.

2. Ontwikkelingen en resultaten

2.1 Eerste Groene Metropoolcafé in Den Haag

Om de zichtbaarheid van de regio in Den Haag te vergroten, vond in januari de eerste editie van het Groene Metropoolcafé plaats. Spreker Tim van Hattum (WUR) liet zijn licht schijnen op de regio in 2120. Zo'n vijftig deelnemers waren aanwezig, waaronder enkele Kamerleden en vertegenwoordigers van de ministeries van BZK, IenW en EZ. Ons initiatief werd door de aanwezigen positief gewaardeerd en volgende edities zijn in de maak.

2.2 Regiocongres weer groot succes

We kijken terug op een succesvol derde regiocongres. Ditmaal met de titel 50 tinten groen. Er waren ruim 400 bezoekers vrijdag 2 februari op de prachtige locatie De Vasim in Nijmegen. Een middag vol ontmoeting, inspiratie en kennisdeling. Maar ook op tijd een dosis humor en sterke inhoudelijke en interessante bijdragen in de werksessies.
Er waren inspirerende woorden van voorzitter Hubert Bruls in zijn 'State of the Region' over de kracht van regionale samenwerking bij het uitvoeren van onze plannen. 'De komende jaren is de ambitie om geen nieuwe plannen te maken, maar de plannen uit te voeren.' Keynote spreker Hans Mommaas sprak vervolgens over (regionale) schakelkracht en wat dat van ons vraagt als het gaat om landschap, verstedelijking en circulariteit. Lees de hele registratie 'Verwachtingsvol kijken naar de toekomst'.
De diverse werksessies die volgden, waren mooie momenten om bij elkaar te zitten. Lees de artikelen over:

- Hoe groen kunnen we bouwen, nu en in de toekomst
- Verdichten en vergroenen, hoe dan?
- Mobiliteitstransitie en ongelijkheid in bereikbaarheid
- Trekt jouw idee volle zalen? De try outs
- Herstructurering werklocaties: noodzakelijk om GMR groen te houden
- Gedeeld groen – inclusie in duurzaamheid
- De wijk in! Wonen, leven en zorgen in het volgende decennium
- Achter de schermen in politiek Den Haag.

Van deze middag kan ook de aftermovie worden teruggekeken.

En noteer alvast in de agenda: ons volgende regiocongres is op vrijdag 14 februari 2025!

2.3 Subsidieregeling Regio Deal Arnhem-Nijmegen opengesteld

Het convenant voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen is in november 2023 getekend. Vervolgens is de regiokassier, de provincie Gelderland, de subsidieregeling gaan optuigen. Een kwartiermaker

begeleidt de uitvoering van de Regio Deal. De benodigde governance structuur is opgezet en de formats om de subsidie aan te vragen zijn gemaakt en verspreid. Vanaf 2 april 2024 is de subsidieregeling open. Deze Regio Deal kent zes programmalijnen, waaronder vijftien projecten zijn verdeeld. Alle betrokken partners zijn hard aan het werk om de subsidie tijdig te kunnen aanvragen. Er zijn voornamelijk consortia die samenwerken vanuit de triple helix partijen. De projecten worden van een advies voorzien; dit advies is een verplicht onderdeel van de subsidieaanvraag. Zo borgen we dat het project binnen de Regio Deal past. Uiteraard dient het project te voldoen aan harde criteria, zoals aantoonbaar voldoende cofinanciering en een staatssteuntoets.

De Regio Deal Gezonde groene groei betreft een vierjarig programma over 2024-2027. Op onze website is meer informatie over de Regio Deal te vinden.

2.4 Helaas meer verkeersongevallen in de regio

De firma Dokdata en Arcadis stelden per gemeente een top vijf op van wegsituaties met de hoogste risico-indicaties. Deze risico-inventarisatie wordt uitgevoerd met het risicomodel dat de provincie Gelderland beschikbaar heeft gesteld aan gemeenten en waarmee gemeenten verdere invulling kunnen geven aan de gewenste risicogestuurde aanpak voor verkeersveiligheid. Daarnaast maakte de GMR een analyse van de verkeersveiligheid in de regio. De resultaten laten helaas een trend zien van meer ongevallen in onze regio. Om de trend te buigen, is er een forse inspanning nodig van de verschillende partijen: wegbeheerders, handhavingseenheden, kartrekkers voor gedragscampagnes en ondersteuning voor aanvragen van SPV-gelden (i.e. subsidie van het Rijk voor verbetering van de verkeersveiligheid).

2.5 Realisatie groen-blauw raamwerk stapje dichterbij

Goed nieuws! In het maatregelenpakket dat Gedeputeerde Staten voordraagt bij het Rijk voor financiering, staan ook onze vier koplopers. Dit zijn de Blauwe Motor en Groene Mantel in het Rijk van Nijmegen, het Middengebied, beekherstel in de Veluwezoom en de Gelderse Poort, waar onder andere de Rijksprogramma's Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en het Integraal Riviermanagement (IRM) belangrijke kansen bieden. We vertrouwen er op dat het Rijk dit commitment deelt en dat we daarmee een deel van de middelen die het Rijk in 2024 beschikbaar gaat stellen aan de provincie Gelderland, kunnen gebruiken voor de realisatie van onze ambities in het groen, blauw en landelijk gebied. Het gaat om procesgeld, dat inzetbaar is om onze plannen te concretiseren en om financiering voor de uitvoering te bewerkstelligen.
Op dinsdag 26 maart bespraken Gedeputeerde Staten het concept-ontwerp programma Vitaal landelijk gebied Gelderland. Daarmee zetten ze een volgende stap richting ontwerpprogramma. Gedeputeerde Staten bieden dit conceptprogramma aan de minister van Natuur en Stikstof aan. Dit is een van de stappen om gehoor te geven aan het verzoek van de minister aan alle provincies om in september 2024 een nader uitgewerkt gebiedsprogramma aan te leveren. Op de website van de provincie Gelderland is meer te lezen over het conceptplan voor het landelijk gebied.
Een mooie stap vooruit dus, maar we zijn er nog niet. Het Rijk moet de door de provincie voorgedragen maatregelenpakketten 2024 nog beoordelen en vervolgens hierover besluiten. Gezien het gevraagde en beschikbare budget, moeten daarbij nog de nodige keuzes gemaakt worden.
De tijd die deze beoordeling en besluitvorming kost, benutten wij om - met hernieuwde energie door dit positieve besluit - samen met gemeenten en de provincie onze gezamenlijke plannen verder te concretiseren en in de steigers te zetten. Dit alles met als doel een (nog) mooiere, groenere en vooral toekomstbestendige regio én provincie.

2.6 Jaarstukken en regionale agenda 2025-2028 naar gemeenteraden

Het eerste kwartaal stond traditioneel in het teken van de afronding van het voorgaande jaar en vooruitblik op de komende jaren. Mede door de nieuwe regels voor rechtmatigheidsverantwoording vroeg het opstellen van een goed te keuren jaarrekening veel tijd en aandacht. Het algemeen bestuur nam op 10 april de jaarstukken voor kennisgeving aan en nodigt de gemeenteraden uit om een zienswijze in te dienen. Het jaar 2023 sloot met een positief resultaat.

De voorbereiding van de regionale agenda 2025-2028 vroeg veel aandacht en de nodige tijd. In een uitgebreid traject zijn wensen en prioriteiten zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken. Op 10 april stemde het algemeen bestuur in met een realistische agenda voor de komende vier jaar. Daarna zijn de gemeenteraden uitgenodigd om een zienswijze in te dienen.

Het algemeen bestuur besloot ook over een voorstel over de uittreding van Montferland. Conform de opgestelde richtlijnen voor uittreding stelden zij een rapportage vast waarin de consequenties in beeld zijn gebracht. Ook werd de hoogte van de vergoeding voor uittreding vastgesteld. De uittreding is voorzien per 31 december 2024. De noodzakelijke wijziging van de gemeenschappelijk regeling is onderdeel van het pakket.

3. Resultaten per opgave

3.1 Verbonden regio

Weg

A12/A15

De uitspraak van de Raad van State op 6 maart heeft nog steeds geen uitsluitsel gegeven over de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12. De regio heeft een mobiliteitspluspakket onder de aandacht gebracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de provincie Gelderland. Dit mobiliteitspluspakket is bedoeld om meer inzicht te krijgen in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen rondom de A12/A15, juist ook als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. Het maatregelenpakket wordt nu op hoofdlijnen doorgerekend in het verkeersmodel, om zo inzicht te krijgen in mogelijke kwantitatieve effecten. Parallel hieraan wordt het maatregelenpakket nader geconcretiseerd.

Bereikbaarheidsongelijkheid

De GMR heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de bereikbaarheidsongelijkheid in onze regio. De eerste resultaten zijn gepresenteerd tijdens ons jaarcongres op 2 februari. De wethouders mobiliteit hebben gevraagd om dit onderwerp verder uit te werken en mee te nemen richting de regionale agenda 2025-2028 en het nog op te stellen Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP).

Spoor

MIRT onderzoek vrije kruising en inpassing in NOVEX gebied Spoorzone Arnhem Oost

Dit MIRT onderzoek was door het ministerie van IenW eind 2023 ‘on hold’ gezet door personele problemen. Inmiddels is het MIRT onderzoek weer opgestart en wordt het onderzoek getrokken door de provincie Gelderland in samenwerking met IenW. Naast deze partijen zijn ook de gemeente Arnhem, ProRail en de GMR hierbij betrokken.

MIRT onderzoek reizigerscorridor Utrecht-Foodvalley-Arnhem (voorheen Utrecht-Arnhem-Duitse grens)
Ook dit MIRT onderzoek zette IenW eind 2023 'on hold'. Inmiddels besloot IenW deze corridor-studie toch te laten doorgaan. Ook hier trekt de provincie Gelderland het onderzoek in combinatie met IenW. De GMR is direct betrokken bij deze corridorstudie. Omdat er ook infrastructurele opgaven liggen op het tracé tussen Arnhem en de Duitse grens (gelijkvloerse spoorkruisingen Liemers), zet de GMR in op het weer toevoegen van de D aan deze corridorstudie.

Concessie OV Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2026-2036
De provincie Gelderland start dit voorjaar met de aanbesteding voor de nieuwe OV concessie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2026-2036. Aan gemeenten en regio's is gevraagd om aan te geven wat men belangrijk vindt voor het Programma van Eisen voor deze aanbesteding. De GMR, de 18 gemeenten en de Regio Foodvalley hebben in een gezamenlijk position paper Regionaal Openbaar Vervoer en op bijbehorende Ambitienetwerk-kaart aangegeven hoe zij aankijken tegen het toekomstig OV. Naast een robuust HOV netwerk, HOV en regionale treinen, is in het position paper ook nadrukkelijk aandacht gevraagd voor behoud van de lijnen die van belang zijn voor de leefbaarheid in de meer landelijke kernen van onze regio.

Gedrag en Duurzame Mobiliteit

Onderwijsaanpak Arnhem
Op 1 februari 2024 stelde het bestuurlijk overleg Onderwijsaanpak Arnhem-Velp het projectenboek vast. Het Astrum college in Velp gaat collegetijden spreiden om de grootste drukte in de spits tegen te gaan. Een mooi resultaat van de Onderwijsaanpak Arnhem-Velp! Bij de onderwijsaanpak Arnhem-Velp ontwikkelden studenten een interactief magazine voor nieuwe buitenlandse studenten. Dit magazine is een interactieve pdf inclusief een aantal filmpjes en geeft informatie over onder andere het openbaar vervoer, de OV-chipkaart, de OV-fiets, de swapfiets, fietsenstallingen en verkeersregels. Om het aantrekkelijker te maken, staan er ook linkjes naar Spotify-playlists in voor onderweg. Het magazine is online terug te vinden.

A12 Slim Reizen
A12 Slim Reizen startte in maart met de voorjaars-fietschallenge. Een team mensen bracht paaseitjes en informatiepakketten rond bij zoveel mogelijk werkgevers en bedrijven om iedereen op te roepen om mee te fietsen. Naast deelnemers aan de fietschallenge gaf dit veel inzicht in de bedrijvigheid op de corridor. Er zijn veel bedrijven van 40 tot 60 werknemers die we normaal gesproken niet heel actief benaderen. We onderzoeken hoe we deze middelgrote bedrijven mee kunnen nemen. Ook is door deze actie contact gelegd met het Openbaar Ministerie in Arnhem. Een erg geslaagde actie dus!

Campusaanpak Nijmegen Heijendaal
Voor de campus Heijendaal is een ketenreisplanner ontwikkeld die nu online staat: Voor diverse bestemmingen op de campus kun je vanaf huis een reis plannen. De planner geeft dan eerst de reis per auto (inclusief realistische reistijd, dus rekening houdend met files op het moment dat jij wilt reizen) en een groot aantal hubs waar je kunt overstappen. Als je op zo'n hub klikt, zie je hoelang de reis duurt als je overstapt op die hub, hoe duurzaam dat is en hoeveel werktijd je toevoegt ervan uitgaande dat je in het OV productief kunt zijn. We willen deze planner verder ontwikkelen met informatie over aantal parkeerplekken en voorzieningen per hub. En het zou mooi zijn als de planner automatisch een aantal logische hubs in beeld brengt en de meest gunstige als eerste noemt.

Light Electric Vehicles
De GMR is partner geworden in het Leverage project, samen met de HAN en de BUAS in Breda. De komende vijf jaar onderzoeken zij Light Electric Vehicles: de veiligheid, de plek in het mobiliteits-

systeem en de toegevoegde waarde. De GMR levert kennis en uren, maar klopt ook af en toe bij de gemeenten of andere partners van S&SO (Slim & Schoon Onderweg) aan voor medewerking.

Snellaadplein
Op 18 maart opende minister Rob Jetten een snellaadplein voor elektrische vrachtwagens op het distributiecentrum van de Lidl in het Gelderse Oosterhout.

Hubs en knooppunten

Koppelkansen tussen mobiliteitshubs en Toeristische Overstappunten (TOPs)
Enkele maanden geleden startte de verkenning naar de koppelkansen tussen mobiliteitshubs en toeristische overstappunten, hubs en TOPs. Het doel van deze verkenning is om de koppelkansen tussen hubs en TOPs in de regio te identificeren én inzicht te krijgen wat er nodig is om deze kansen te verzilveren. De bestuurders waren akkoord om een aantal locaties verder uit te werken. Voor de geselecteerde locaties maakten we in Q1 projectfiches.

3.2 Productieve regio

Toekomstbestendige werklocaties

We bereiden het opstellen van het Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028, dat per 1 januari 2025 moet ingaan, voor. De contouren op hoofdlijnen zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken, zodat deze in een eerste Uitgangspuntennotitie kunnen landen. Deze bieden we medio zomer 2024 aan colleges en raden aan.
Deze Uitgangspuntennotitie is ook besproken tijdens de integratietafel met de bestuurlijke gebiedstrekkers en de bestuurlijk opdrachtgevers van de andere opgaven. De uitkomsten daarvan verwerken we in de notitie.

Het onderzoek naar de behoefte aan circulaire bedrijvigheid binnen de GMR, uitgevoerd door het consortium BVR/ Ecorys, is in concept gereed. De uitkomsten hiervan verwerken we in het RPW. Naar verwachting is dit onderzoek medio april definitief klaar.

Op 1 februari bezocht de directie Economie van het ministerie van EZK onze regio. Op Innofase in Duiven werden AVR, Waterschap Rijn en IJssel en Insus bezocht. Onderwerpen die besproken zijn, waren behoud werklocatiefunctie voor de regio, herstructurering en intensivering van bestaande bedrijventerreinen en ruimte voor circulariteit.

Mkb

De GMR faciliteert een traject om de dienstverlening voor mkb'ers in de regio te verbeteren. Hierbij werken we in twee sporen: onderzoek en actie.
Er zijn in dit traject inmiddels vier bijeenkomsten geweest, waaraan de HAN, Startclub Arnhem, The Economic Board, OostNL, Startup Nijmegen, RVN@, VNO-NCW, KVK, provincie Gelderland en de betrokken gemeenten deelnemen. Tijdens de laatste bijeenkomst zijn mooie concrete stappen gezet in zowel het onderzoek als het actie spoor.
Bij het onderzoek spoor kreeg de HAN breed draagvlak en commitment voor het indienen van een RAAK aanvraag voor onderzoek naar onder andere de (niet latente) vraag en de behoefte van de mkb'er in de regio. Een RAAK subsidie wordt verstrekt voor tweejarig onderzoek van hogescholen samen met de publieke sector.
Bij het actie spoor werd onder leiding van de KVK gewerkt aan het inzichtelijk maken en finetunen van gericht doorverbinden van ondernemers naar het juiste loket. Dit moet uiteindelijk leiden tot een 'no wrong door'-systeem, waarbij ondernemers met vragen altijd op de juiste plek terecht komen.
Komende tijd vinden er maandelijks bijeenkomsten plaats om beide sporen verder uit te werken.

Duurzame logistiek

In het eerste kwartaal van 2024 is volgens planning besloten over de Roadmap Logistiek. Daarin staat de inhoudelijke koers voor het integrale speerpunt logistiek van de opgaven Productieve, Verbonden en Circulaire regio, voor de resterende looptijd van de regionale agenda.

Vervolgens startte een pilot voor de realisatie van laadinfrastructuur op een bedrijventerrein in de regio. Doel van de pilot is om te bepalen - ondanks netcongestie - hoe er invulling kan worden gegeven aan de toenemende laadbehoefte vanuit ondernemers. De resultaten van de pilot worden in het derde kwartaal verwacht.

Daarnaast startte een onderzoek naar bouwlogistiek. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de HAN en richt zich op de huidige situatie en uitdagingen van bouwlogistiek en duurzaamheid/circulariteit in onze regio. Doel is om tot aanbevelingen voor beleidsmakers te komen om slimme en schone bouwlogistiek te bevorderen.

Verder is deelname toegezegd aan een landelijk consortium gericht op de Last mile logistiek en de impact daarvan op de leefbaarheid in de stad en welke oplossingen hierbij kunnen worden toegepast. Hiervoor doet het consortium een aanvraag bij regie-orgaan SIA, onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. Of de subsidie (van circa €1 miljoen) wordt toegekend, wordt duidelijk in het vierde kwartaal. Onderwerpen waarop het consortium zich richt zijn:

- Oplossingen in schaarse ruimte om te streven naar zero impact;
- Kansen door digitalisering;
- Inspelen op gedragsverandering bij inkoop.

Human Capital Akkoord (HCA)

Vanaf januari is de regierol van het HCA belegt bij The Economic Board. Tijdens de HCA-nieuwjaarsbijeenkomst is teruggekeken op het eerste jaar. Er werd een update gegeven over de lopende projecten. Eind februari startte het maken van een gezamenlijk regionaal actieprogramma ICT. Met dit actieprogramma zorgen we voor méér goed geschoolde ICT-ers in de regio, omdat we die in álle sectoren hard nodig hebben. Dit regionale actieprogramma maakt deel uit van een landelijke groeifondsaanvraag. Een ambtelijke delegatie van de ministeries van EZK, OCW en SZW bracht een werkbezoek aan de regio Arnhem-Nijmegen. In dit werkbezoek maakten de ministeries kennis met uitdagingen uit de praktijk op de arbeidsmarkt. Hierbij is de samenwerking in de regio toegelicht en wat daar landelijk verder voor nodig is.

3.3 Circulaire regio

Speerpunt Circulaire Bouw & Infrastructuur

Circulaire Bouw

Eind maart was, in samenwerking met VIA-T, de eerste masterclass circulair bouwen van 2024. Deze ging over grondbeleid en grondwaarde. Taaie kost, maar met meer dan 30 deelnemers was de raadzaal van gemeente Overbetuwe volledig gevuld. Daarnaast organiseerden we een werkbezoek voor bestuurders en medewerkers aan de zeer geavanceerde woningfabriek van Van Wijnen in Heerenveen.

Verder is ook voor Conceptueel Circulair Bouwen (CCB) heel veel inzet gepleegd op het verbinden van marktpartijen (en andere stakeholders) aan het Regio Deal project Toekomstbestendig Bouwen. Met succes, want de eerste negen marktpartijen zijn aan boord, met investeringen in geld en/of uren. We verwachten medio 2024 uit te komen op enkele tientallen investerende markt-partijen!

Ondertussen is het beoordelen van bouwprojecten met de circulaire impactladder ‘gewoon’ doorgegaan. We zitten nu op gemiddeld 12% circulariteit, ongeveer 4 procentpunten hoger dan een jaar geleden.
Vanaf januari zijn alle zestien gemeenten aangesloten bij de digitale grondstoffenbank (DuSpot).

Speerpunt Grondstoffen en Ketens

Vanaf maart is er een nieuwe Speerpuntcoördinator Grondstoffen en Ketens gestart: Marloes Gerritsen.

Tijdens de week van de Circulaire Economie (11-15 maart) was de GMR aanwezig bij een aantal activiteiten in de regio. Onder andere bij een Circulaire Safari, de Nationale Conferentie Circulaire Economie in de VASIM (waar we een workshop voor het Engage4Bio project organiseerden) en een werkbezoek aan de circulaire Brightlands Chemelot Campus in Geleen.

Grondstoffenhubs
De GMR is samen met onder andere de WUR en ArtEZ partner van Horizon Europe project Engage4Bio. Dit project richt zich op de regionale aanpak van circulair en biobased textiel. In februari vond de jaarlijkse consortium meeting plaats in Trapani. Daar zijn de resultaten van de vier workshops in 2023 en de plannen voor 2024 gepresenteerd. Op dit moment worden richtingen voor een pilotproject nader uitwerkt. Een belangrijk toetsingskader is dat het pilotproject goed aansluit bij de rol die gemeentes kunnen pakken in het aanjagen van circulair textiel in de regio.

Circulaire inkoop
Op dit moment loopt de inventarisatie per gemeente van beleid en projecten op het gebied van circulair inkopen. Doel hiervan is dat in de loop van 2024 kennis en informatie over circulair inkopen onderling gedeeld kan worden tussen gemeentes en een beeld ontstaat van welke bijzondere circulaire inkoopprojecten er in de regio zijn. De inventarisatie volgt op besluitvorming in het bestuurlijk opgaveteam Circulaire regio (6 oktober 2023).

Speerpunt Water en Klimaatadaptatie

In Park Lingezegen is een zogenaamd Living Lab gestart, samen met Hogeschool Van Hall Larenstein. Binnen deze context wordt gewerkt aan de Regio Deal projecten Soil Valley en Lifeport Cool Lab. Om de aanpak van klimaatadaptiemaatregelen in de regio te versterken is een Europese subsidieaanvraag ingediend in het Patways2Reslience programma. We verwachten in het derde kwartaal te horen of onze aanvraag wordt toegekend.

Speerpunt Energietransitie

Er is een nieuwe versie van de Regionale Energie Strategie (RES) gemaakt. De afspraken uit de RES 1.0 zijn verder verdiept en uitgewerkt. En er is een volgende stap gezet met integraal programmeren/netcongestie: een gedetailleerde net-impactanalyse per onderstation. Essentieel om de huidige belasting van het elektriciteitsnet in kaart te brengen en mogelijke knelpunten te identificeren.

Het Regionaal Expertiseteam Energie (REE) heeft wederom veel bedrijven bezocht en voorzien van advies. Er zijn zestien gemeentelijke subsidies verleend.

Voor regionale energie inkoop is de jaarlijkse rapportage opgezet. Voor de gasinkoop zijn we bezig om prijsafspraken te maken met Eneco voor het eerste optiejaar uit het contract: 2026.
De gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen verkennen sinds vorig jaar welke mogelijkheden er in dit deel van de regio zijn op het gebied van geothermie. De rapportage van IF-technology is opgeleverd en bestuurlijk besproken. Ook EBN en de provincie zijn hierbij betrokken. Hierdoor hebben we een beter inzicht gekregen in de potentie van geothermie in deze gemeenten.

De GMR ondersteunt gemeenten in de ‘patstelling’ natuur en isoleren. Er is een tijdelijke ambtelijke werkgroep om helderheid te krijgen in de discussie, de mogelijke vervolgstappen, een potentiële gezamenlijke aanpak en het benodigde bestuurlijke proces.

3.4 Ontspannen regio

Cultuur

Binnen het speerpunt Cultuur is de pilot “Meester-Gezel” van start gegaan. Het Meester-Gezel traject is bedoeld voor kunstvakdocenten in de GMR en draagt bij aan onze doelstelling om voldoende en adequaat geschoolde kunstvakdocenten in de GMR te hebben. Hier is op scholen een dringende behoefte aan.
Meester-Gezel is een verdiepend leertraject dat (nieuwe) talentvolle kunstvakdocenten die willen en kunnen werken voor, met en in het primair onderwijs, “de gezellen”, samenbrengt met ervaren kunstvakdocenten, de “meesters”. Zij gaan samen een praktijkgericht leertraject in, dat gericht is op de behoefte en leervragen van de gezel. Zowel de meesters als de gezellen krijgen een vergoeding voor de leertijd die zij samen doorbrengen. Vanuit de pilot kunnen wij tien koppels financieren.

Op 26 februari spraken de gemeentelijke portefeuillehouders cultuur/toerisme/erfgoed, naast de Romeinse tempel in Elst, over een voorstel voor de verdere uitwerking van het masterplan Romeinen. Er was unanieme instemming om een samenwerkingsovereenkomst en een financieringsvoorstel uit te werken, waarbij provincie, GMR en gemeente Nijmegen als samenwerkingspartners aan de slag gaan om samen het Romeins verleden in de regio beleefbaar te maken. De bedoeling is de samenwerking voor de komende vier jaar vast te leggen. Deze uitwerking in een samenwerkingsovereenkomst, wordt op 12 juni voorgelegd in Regio Overleg(t), samen met het definitieve Masterplan Romeinen, waarin de activiteiten benoemd staan die tot een beleefbaar Romeins verleden in de regio moeten leiden.

3.5 Groene groeiregio

Leefomgeving: verbinden van de ruimtelijke opgaven

Ruimtelijke trajecten
In februari is Erik van Beurden gestart als NOVEX manager voor de Groene Metropoolregio en Regio Foodvalley. De regio’s vormen samen een van de NOVEX gebieden, waar een grote verstedelijkingsopgave is. En is er intensieve samenwerking tussen Rijk, provincie, regio’s en gemeenten.

Integratietafel
Het algemeen bestuur heeft vastgesteld dat we in 2024 gaan oefenen met de integratietafel. Op 8 maart was er een eerste integratietafel over het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Hierbij waren diverse bestuurders van Groene groeiregio, Productieve regio, Verbonden regio de Ontspannen regio en het dagelijks bestuur aanwezig. Het was een inhoudelijk gesprek over de ruimtelijke consequenties van onze economische ambities en de zorgen die over en weer leven. Het heeft de werelden van ‘economie en RO’ dichter bij elkaar gebracht. Het zorgt voor een verdieping en versnelling van het proces. Afgesproken is om dit gesprek nogmaals te voeren in mei met de kaarten op tafel.
Er staan meer integratietafels gepland tot de zomer over andere (integrale) onderwerpen, zoals mobiliteit en het groen-blauw raamwerk.

Uitvoering van de ruimtelijke trajecten via gebiedsprocessen
In de verschillende deelgebieden wordt doorgewerkt aan de gebiedsprogramma's. In het deelgebied Veluwe is een concept programma afgerond en bestuurlijk besproken met onder meer de provincie Gelderland op 15 maart. Afgesproken is dat alle gebieden voor de zomer 2024 een concept gebiedsprogramma opleveren, inclusief kaartmateriaal. In het Rijk van Nijmegen is een brede raadsbijeenkomst georganiseerd over de ruimteclaims, waarbij het door de GMR ontwikkelde spel is gespeeld. Ook in de andere gebieden, Liemers en Middengebied, zijn bestuurlijke gesprekken gepland over de programma's.

Netcongestie en integraal programmeren
In de deelgebieden hebben we samen met Liander de stap 'inzicht verkrijgen' doorlopen. We haalden inzichten op in de energievraag en -aanbod en de ruimtelijke ontwikkelingen op korte (tot 2030) en lange termijn (na 2030). Deze zijn door Liander vertaald naar een net-impactanalyse. Met deze analyse identificeerden we met gemeenten welke ontwerp- en beleidskeuzes gemaakt kunnen worden om de impact van onder andere nieuwbouw, verduurzaming gebouwde omgeving, logistieke laadinfra en duurzame opwek te verlagen. In Q2 volgen nog bijeenkomsten met de deelregio's om deze keuzen te verdiepen en specifieke acties op te stellen per gemeente en onderstation. Daarna voert Liander, waar nodig, aanvullende gesprekken met gemeenten om nog dieper in detail te treden. Ook trekt de regio samen met Liander op bij het organiseren van gebiedstafels (rondom een onderstation) voor netcongestie en prioriteren op de korte termijn.

Groene Metropool 2120 en Water en bodem sturend
In 2023 is het rapport 'Welkom in de toekomst!' opgeleverd door de WUR. De GMR gaat de boer op met dit rapport en het is onder andere gepresenteerd tijdens:
- Het Groene Metropoolcafé in Den Haag op 18 januari.
- Ruimtelijke Ordening van NU, mede georganiseerd door het Nieuwe Instituut op 3 april.

Daarnaast zijn we gestart met het College van Rijksadviseur met het traject ''Water en bodem sturend''. Doel is om deze abstracte begrippen concreet te maken voor onze regio: wat betekent dat dan? Via verschillende scenario's wordt hierop gestudeerd door landelijke experts in samenwerking met onze regionale collega's.

Wonen in balans: versnellen van de woningbouw

Koploper 'Een thuis voor iedereen' en huisvesting arbeidsmigranten
Voor het Rijksprogramma 'Een thuis voor iedereen' zijn we koploperregio. De koploperregio's werken allemaal aan een regionale woonzorgvisie.
Hiervoor ontwikkelden we een spel dat deze verdeling inzichtelijk maakt en dient als basis om afspraken over verdeling te maken. Dit spel speelden wij met ambtenaren en medewerkers van zorg en corporaties op 21 maart. En vervolgens met de bestuurders wonen en zorg op 5 april.

De eenduidige definities voor de aandachtsgroepen en ouderen zijn eind december geformuleerd en hierover is informatie verstuurd. De stuurgroep, bestaande uit bestuurders van gemeenten, corporaties en zorgpartijen, informeerde de achttien gemeenteraden via een brief over de laatste stand van zaken. Op maandag 19 februari organiseerden we een webinar voor raads- en commissieleden voor de aangesloten gemeenten. In het goed bekeken webinar zat een evenwichtige verdeling tussen de gemeenten.

Huisvesting arbeidsmigranten
In het eerste kwartaal van 20224 is het rapport over arbeidsmigranten in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen opgeleverd. Daarbij is gekeken naar de economische structuur en de woon- en werksituatie van arbeidsmigranten. We weten nu dat 18.000 (circa 5%) van alle banen in onder

andere de logistiek, industrie en landbouw door arbeidsmigranten worden ingevuld en dit groeit in 2030 naar verwachting tot 30.000 arbeidsmigranten.

Bestuurlijk is besloten om de woonsituatie van arbeidsmigranten te verbeteren. De regio zet zich in voor een praktische aanpak, bijvoorbeeld voor normering en registratie. Voor deze aanpak is inmiddels een regisseur huisvesting van arbeidsmigranten geworven.

Woondeal 2.0
Om het woningtekort aan te pakken en om voor iedereen een geschikte woning te hebben, geven gemeenten volop uitvoering aan de Woondeal 2.0. Een overzicht van de behaalde resultaten:

- Actualisatie van de regionale woningmarktmonitor.
- Er is een aanjager grondbeleid en versnelling woningbouw aangetrokken; denk aan inzet van Flexpool en ondersteunende diensten aan gemeenten en grond/prijs instrumenten zoals erf-pacht, GREX en actief grondbeleid.
- Het aanmeldproces rondom de Flexpool is versimpeld, zodat gemeenten gemakkelijk een aanvraag kunnen doen voor gratis expertise bij gebiedsontwikkeling.
- Er is, samen met de Circulaire regio, een onderzoek gestart naar actief duurzaam grondbeleid (Erwin van de Krabbe).

4. Tot slot

Het volgende kwartaalbericht verschijnt eind augustus 2024.
Eerdere kwartaalrapportages lezen? Ze zijn te vinden in onze online kennisbank. Daarnaast verschijnt maandelijks onze nieuwsbrief waarin we informeren over actuele ontwikkelingen.

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN